

που κριτοῦ, ὅτι ἐν χώρᾳ, ὅπου τὸ κοινὸν δὲν δύναται νὰ ἐπηρεάσῃ καὶ μορφώσῃ τὸ θέατρον, τὸ θέατρον ἀναγκαιῶς πρέπει νὰ μορφώσῃ τὸ κοινόν. Πρὸς τοῦτο ὅμως πρέπει εἰς ἀνωτέρας καὶ ἀρροδίας μερίμνης νὰ ἐπιβληθῇ τὸ πρέπον θέατρον εἰς τὰς Ἀθήνας, προγραφόμενων μὲν ἀδυσωπήτως τῶν ἀηδιῶν, ὅσας ἐπὶ πέντε ἤδη ἔτη ἐγεῖθημεν πρὸς μεγίστην ἔθνηκὴν ζημίαν, ὀργανιζομένων δὲ καὶ ἐμψυχουμένων θεαμάτων ὕγιων καὶ προσφόρων εἰς ἀναιτροφὴν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ὁ λαὸς οὗτος νοσεῖ δυστυχῶς λιμνημαρξίαν, καὶ ἔχει ἀπραϊτήτων διαίτης ἀνάγκην.

Ἄς μεριμνήσωσι περὶ τούτου οἱ εἰς τοῦτο κεκλημένοι, καὶ ἄς μεριμνήσωσι ταχέως, διότι οὔτε περὶ παρωνυχίδος πρόκειται, οὔτ' ἐξ ἑαυτῶν συνήθως θεραπεύονται τὰ τοιοῦτου εἶδους νοσήματα.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΛΑΧΟΣ.

ΜΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΟΔΥΣΣΕΟΥ ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΥ

[Ἀπόσπασμα.]

Ἀγαπητοί μου Γαλαξειδιῶται,

Ἦτανε βέβαια ἀπὸ τὸν Θεὸν γραμμένο νὰ δράξωμε τὰ ἄρματα μία ἡμέρα, καὶ νὰ χυθῶμε καταπάνω στοὺς τυράννους μας, ποῦ τόσα χρόνια ἀνελεήμονα μᾶς τυραγενοῦν. Τί τὴ θέλουμε, βρὲ ἀδέρφια, αὐτὴ τὴ πολυπικραμένη ζοῆ, νὰ ζοῦμε ἀποκάτω στὴν σκλαβιά, καὶ τὸ σπαθὶ τῶν Τούρκων ν' ἀκονιέται εἰς τὰ κεφάλια μας; δὲν τηράτε ποῦ τίποτα δὲν μᾶς ἀπόμεινε; αἱ ἐκκλησίαι μας γενήκανε τζαμιά καὶ ἀρχούρια τῶν Τούρκων, κανέννας δὲν μπορεί νὰ πῆ πῶς τάχα ἔχει τίποτε ἐδικό του, γιὰ τὸ ταχὺ βρίσκειται φτωχὸς σὰ διακονίαν στὴ στρατὰ αἱ φαμελιές μας καὶ τὰ παιδιὰ μας εἶναι στὰ χέρια καὶ στὴ διάκρισι τῶν Τούρκων. Τίποτα, ἀδέρφια, δὲν μᾶς ἔμεινε· δὲν εἶναι πρέπον νὰ σταυρώσωμεν τὰ χέρια, καὶ νὰ τηρᾶμε τὸν οὐρανὸν ὁ Θεὸς μᾶς ἔδωκε χέρια, γινώσι καὶ νοῦ· ἄς ρωτήσωμε τὴν καρδιά μας καὶ ὅ,τι μᾶς ἀπαντηχάινει ἄς τὸ βάλωμεν γλήγορα σὲ πρᾶξιν, καὶ ἄς εἴμεθα, ἀδέρφια, βέβαιοι τὸ πῶς ὁ Χριστὸς μας ὁ πολυαγαπημένος θὰ βάλῃ τὸ χεῖρ ἀπάνω μας. Ὅ,τι θὰ κάμωμε, πρέποντας εἶναι νὰ τὸ κάμωμε μίαν ὥραν ἀρχίτερον, γιὰ τὴ ὕστερον θὰ κτυπάμε τὸ κεφάλι μας. Τώρα ἡ Τουρκία εἶναι μεπερδεμένη σὲ πολέμους καὶ δὲν ἔχει ἀκέρινα νὰ στείλῃ καταπάνω μας. Ἄς ὠφεληθοῦμε ἀπὸ τὴν περίστασι, ὅπου ὁ Θεὸς, ἀκούοντας τὰ δίκαια παράπονά μας, ἔστειλε διὰ ἐλόγου μας μία ὥρα πρέποντας εἶναι νὰ ξεσπάσῃ αὐτὸ τὸ μαρξί, ὅπου μᾶς τρώγει τὴν καρδιά. Στὰ ἄρματα, ἀδέρφια· ἢ νὰ ξεσκλαβωθοῦμε, ἢ νὰ πεθάνωμε· καὶ βέβαιον καλλίτερον θάνα-

τον δὲν μπορεί νὰ προτιμηθῇ κάθε χριστιανὸς καὶ Ἕλληνας.

Ἐγὼ καθὼς τὸ γνωρίζετε καλότατα, ἀγαπητοί μου Γαλαξειδιῶται, ἐμπορῶ νὰ ζήσω βασιλικὰ μὲ πλοῦτη, τιμαῖς καὶ δόξαις· οἱ Τούρκοι ὅ,τι καὶ ἂν ζητήσω μοῦ τὸ δίνουνε παρακαλῶντας· γιὰ τὸ σπαθὶ τοῦ Ὀδυσσεᾶ δὲν χωρατεύει· ἔπειτα κοντὰ στὰ ἄλλα ἐνθυμοῦνται τὸν πατέρα μου ποῦ τοὺς ἐξεμάτισε. Μὰ σὺ λέγω τὴν πᾶσαν ἀλήθειαν, ἀδέρφια, δὲ θέλω ἐγὼ μονάχα νὰ καλοπερῶ καὶ τὸ γένος μου νὰ βογκᾷ στὴ σκλαβιά· μοῦ καίεται ἡ καρδιά μου σὰ βλέπω καὶ συλλογιόμηναι πῶς ἀκόμα οἱ Τούρκοι μᾶς τυραγενοῦν.

Ἀπὸ τὸ Μωριά μοῦ στείλανε γράμματα πῶς εἶναι τὰ πάντα ἔτοιμα. Ἐγὼ εἶμαι στὸ ποδᾶρι μὲ τὰ παλληκάρια μου· μὰ θέλω πρῶτα νὰ ἤμην βέβαιος τὸ πῶς θὰ μὲ ἀκολουθήσετε καὶ ἐσεῖς· ἂν ἐσεῖς κάμνετε ἀρχὴ ἀπὸ τὴ μίαν μεριά καὶ ἐγὼ ἀπὸ τὴν ἄλλη, θὰ σηκωθῇ ὅλη ἡ Ῥούμελη· γιὰ τὸν κόσμον φοβεῖται· μὰ σὰν ἰδῇ ἐλόγου σας, ποῦ ἔχετε καρδιά, καὶ ξέρετε καλλίτερα τὰ πράγματα, τὸ πῶς σηκώνετε τὸ μπαϊράκι, θεὰ τελειώσῃ ὄχι καλλίτερα τὸ πρᾶγμα.

Χαιρετίσματα σὲ ὅλους τοὺς φίλους πέρα καὶ πέρα.

Σὺς χαιρετῶ καὶ σὺς γλυκοφιλῶ.

22 Μαρτίου 1821.

Ὁ ἀγαπητὸς σας

ΟΔΥΣΣΕΟΣ ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΣ.

Ἐκ τοῦ γ' τόμου τοῦ ἀρχαιολογικοῦ μυθιστορήματος τοῦ ἐν Λειψίᾳ περιωνόμου καθηγητοῦ Γεωργίου Ἐβερς «Ἡ Αἴγυπτος βασιλεύει», ἀποσπῶμεν τὰ ἐπόμενα ἐκ τῆς πολιτικῆς διαθήκης τοῦ βασιλέως Ἀμάσιος.

Σ. τ. Δ.

ΣΥΜΒΟΥΛΑΙ ΘΗΗΣΚΟΝΤΟΣ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

πρὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ.

Λίσθάνομαι, ὅτι τὸ τέλος μου προσεγγίζει. Ἄς σοὶ εἶπω, υἱέ μου καὶ διάδοχε, τὴν τελευταίαν μου θέλησιν· πρᾶξον κατ' αὐτήν, διότι σοὶ λαλεῖ ἡ πείρα! Πλὴν φεῦ, ἐν τῷ μακρῷ βίῳ μου ἑκατοντάκις εἶδον, ὅτι ὅλοι οἱ βιωτικοὶ κανόνες, τοὺς ὁποίους ἄλλοι μᾶς διδουσιν, εἰσὶν ἀνωφελεῖς· εἰς οὐδένα ἐπετράπη ν' ἀποκτῇ πείραν ὑπὲρ ἄλλου. Μόνον δι' ἰδίων ζημιῶν καθίσταται τις προνοητικὸς, συνετὸς δὲ μόνον δι' ἰδίας μαθήσεως! Ἀναδύινεις ἐπὶ τοῦ θρόνου ἐν ἡλικίᾳ ὠρίμῳ, υἱέ μου, καὶ ἔλαβες τὸν καιρὸν νὰ σκεφθῆς περὶ δικαίου καὶ ἀδίκου, περὶ ἀγαθοῦ καὶ πονηροῦ, καὶ νὰ ἴδῃς καὶ νὰ συγκρίνῃς ἀντικείμενα ποικίλα. Διὰ τοῦτο δὲν σοὶ δίδω γενικὰς διδασκαλίας, ἀλλὰ περιορίζομαι εἰς τινὰς ὠφελίμους συμβουλὰς. Σοὶ τὰς προσφέρω διὰ τῆς δεξιᾶς χειρὸς, φοβοῦμαι ὅμως ὅτι θὰ τὰς δεχθῆς διὰ τῆς ἀριστερᾶς. Πρὸ πάντων γινώριζε, ὅτι κατὰ